

การประเมินความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เพาพะงา จิตต์สวาสดี

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10110

อีเมลของผู้ประพันธ์บทความ: poupanga@g.swu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้มาโดยการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสูตร Yamane ได้แก่ นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 1 - 4 จำนวน 290 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัย คือ แบบสอบถามที่มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ในการศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ทั้ง 2 สภาพ คือ สภาพปัจจุบัน และสภาพความคาดหวัง ผลการวิจัย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สภาพปัจจุบัน คะแนนในภาพรวมความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิตอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านประโยชน์ในการจัดกิจกรรมของนิสิตมีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมของนิสิต ทั้ง 2 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับด้านลักษณะการจัดกิจกรรมนิสิตมีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดอยู่ในระดับมาก สภาพความคาดหวัง คะแนนในภาพรวมความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิต อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านประโยชน์ในการจัดกิจกรรมของนิสิต มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมของนิสิต สำหรับด้านลักษณะการจัดกิจกรรมนิสิต มีคะแนน เฉลี่ยต่ำที่สุดอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน

คำสำคัญ: การประเมินความต้องการจำเป็น, การจัดกิจกรรม, พัฒนาศักยภาพ

The Needs Assessment to Activities Arrangement for Potential Development of Undergraduate Students, Faculty of Education, Srinakharinwirot University

Paopanga Jitsawart

Faculty of Education, Srinakharinwirot University, Watthana, Bangkok 10110, Thailand

Corresponding author's e-mail: poupanga@g.swu.ac.th

Abstract

This research aimed to 1) study the needs for organizing student potential development activities for students of the Faculty of Education, Srinakharinwirot University, and (2) to identify appropriate guidelines for such activities among students in the Faculty of Education, Srinakharinwirot University. The sample consisted of 290 undergraduate students from Years 1 to 4, determined using Yamane's formula. The research instrument was a questionnaire validated by three experts for content accuracy and consistency with the research objectives. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and Cronbach's alpha coefficient for both current and expected conditions. The findings revealed that the overall level of needs for organizing student potential development activities was at the highest level. By aspect, the benefits of organizing student activities obtained the highest mean score, followed by activity management, both at the highest level. The characteristics of student activities had the lowest mean score but remained at a high level. Under the expected conditions, the overall needs were also at the highest level, with the same ranking across all three aspects.

Keywords: Need assessment, Activities arrangement, Potential development

บทนำ

ตามแผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. 2564 - 2570 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566 - 2570 จากยุทธศาสตร์การจัดระบบอุดมศึกษาใหม่ (Higher Education Transformation) การจัดระบบอุดมศึกษาใหม่ต้องเร่งปรับเปลี่ยนและปฏิรูปข้อจำกัดอันเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาของอุดมศึกษาอย่างเร่งด่วน โดยมุ่งเน้นปรับการบริหารจัดการในสถาบันอุดมศึกษาให้ยึดมั่นตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ให้ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถเข้าถึงข้อมูล ข้อเท็จจริงที่มีความโปร่งใสอันเป็นฐานการเพิ่มประสิทธิภาพ การดำเนินงานของสถาบันควบคู่ไปกับการสร้างความมั่นคงทางการเงินในระบบอุดมศึกษาให้ใช้จ่ายงบประมาณ ที่ภาครัฐสนับสนุนอย่างคุ้มค่า คุ่มทุน และมีประโยชน์สูงสุด โดยมุ่งเน้นการตอบสนองผ่านอุปสงค์ (Demand Side Financing) และมุ่งเน้นให้สถาบันอุดมศึกษาจัดทำโครงการ (Project base) ที่ตอบสนองต่อเป้าหมายของแผน ด้านการอุดมศึกษาฯ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566 - 2570 ตลอดจนเป้าหมายของประเทศ ทั้งนี้ ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล และระบบฐานข้อมูล (Big Data) เพื่อการอุดมศึกษาและวิจัยสำหรับเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการทางการศึกษารองรับสังคมการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้อย่างสมบูรณ์ (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565)

การประเมินความต้องการจำเป็นมีความสำคัญ โดยเป็นกระบวนการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสภาพในปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นอย่างมีระบบ จัดลำดับความสำคัญก่อนหลังระบุเป็นความต้องการจำเป็นประโยชน์ของการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเป็นเครื่องมือบริหารที่มีประสิทธิภาพ ทำให้สามารถกำหนดแผนงานที่สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน ผลที่ได้เป็นข้อมูลที่สะท้อนภาพบริบทที่เกิดขึ้นของหน่วยงาน เป็นพื้นฐานสำคัญในการนำไปวางแผน กำหนดแนวทางพัฒนาองค์กรสำหรับการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ (Comprehensive Needs Assessment) ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) การระบุความต้องการจำเป็น (Needs Identification) สำรวจความต้องการจำเป็นที่เกิดขึ้นทั้งหมด 2) การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Analysis) วิเคราะห์สาเหตุที่นำไปสู่ความต้องการจำเป็นนั้น ๆ 3) กำหนดแนวทางการแก้ไข (Needs Solution) กำหนดวิธีแก้ปัญหาให้เหมาะสมกับบริบท (Kaufman & English, 1981; สุวิมล ว่องวาณิช, 2542; สุวิมล ว่องวาณิช, 2562)

จากการที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้กำหนดการเข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรของนิสิตระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปีขึ้นไป ประกอบด้วยกิจกรรม 3 กลุ่มกิจกรรม ซึ่งนิสิตต้องปฏิบัติกิจกรรมรวมทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 5 กิจกรรม และกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง หรือไม่น้อยกว่า 5 กิจกรรม โดยเป็นกลุ่มกิจกรรมบังคับ กลุ่มกิจกรรมเลือก และกลุ่มกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2563) จึงส่งผลทำให้ในบางครั้งที่การจัดกิจกรรม/โครงการเกิดความซ้ำซ้อนและมีความใกล้เคียงกันของรูปแบบและเนื้อหาโครงการของในส่วนกลาง และโครงการของสาขาวิชาในคณะศึกษาศาสตร์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิตให้สอดคล้องกับความต้องการของนิสิตให้มากที่สุด และเพื่อจะนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนทางในการพัฒนาปรับปรุงกิจกรรม/โครงการของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ระเบียบวิธีวิจัย

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตชั้นนิสิตชั้นปีที่ 1 - 4 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งเป็นนิสิตที่มีสุขภาพปกติ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 1 - 4 จำนวน 290 คน ได้มาโดยการคำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางสูตร Yamane ในการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งตัวอย่างที่ได้นั้น ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (convenience sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้าง และพัฒนาขึ้น โดยอาศัยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาเป็นเครื่องมือที่นำมาใช้ในการวิจัย จำนวน 1 ฉบับ ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check-List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประเมินสภาพปัจจุบันและความคาดหวังของนิสิตต่อการจัดกิจกรรมเป็นลักษณะแบบประมาณค่า (Rating Scales) มีเกณฑ์การให้คะแนน 1 = ไม่มีเลย/ น้อยมาก , 2 = น้อย , 3 = ปานกลาง , 4 = มาก , 5 = มากที่สุด โดยจำแนกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านลักษณะการจัดกิจกรรมนิสิต
2. ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมของนิสิต
3. ด้านประโยชน์ในการจัดกิจกรรมของนิสิต

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดของนิสิตต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ เป็นลักษณะแบบปลายเปิด (Open - ended)

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิต

2. สร้างแบบสอบถามตามข้อมูลในข้อ 1 และตามหลักการสร้างเครื่องมือในการวิจัยแล้วนำไปตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งมีค่าระหว่าง 0.67-1.00

4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ต้องการศึกษาจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยขอความร่วมมือจากอาจารย์ที่สอน และ/หรือนิสิต ช่วยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

2. นำแบบสอบถามที่ไปเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้กลับคืนมา จากนั้นจึงตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3. นำข้อคำถามที่ได้จากเก็บข้อมูลแบบสอบถามไปสร้างรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิต

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาแสดงผลการวิเคราะห์ในรูปตารางประกอบคำอธิบายค่าสถิติที่ใช้ คือ ความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติ T-test (Paired Sample Statistics) ในการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนคาดหวังและสภาพปัจจุบัน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยของการวิจัย เรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยสรุปผลได้ ดังนี้

ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประชากรเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 - 4 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 1,144 คน มีสุขภาพปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิต ชั้นปีที่ 1 - 4 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 290 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างคำนวณจากตารางสูตร Yamane โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิตในปัจจุบัน และความคาดหวังของนิสิต โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง การศึกษาความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

การแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ ชั้นปี หลักสูตรที่กำลังศึกษาและกลุ่มวิชาเอกที่ศึกษา โดยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ รายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การแสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (N = 290)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	65	22.41
หญิง	225	77.59
ชั้นปีที่กำลังศึกษา		
ชั้นปีที่ 1	88	30.34
ชั้นปีที่ 2	72	24.83
ชั้นปีที่ 3	70	24.14
ชั้นปีที่ 4	59	20.34
ไม่ระบุ	1	.34
หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต (วิชาเอกเดียว)		
การศึกษาระดับปริญญาโท	41	14.14
การประถมศึกษา	116	40.00
อุตสาหกรรมศึกษา	2	0.69
จิตวิทยาและการแนะแนว	6	2.07
ไม่ระบุ	125	43.10
หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต (วิชาเอกคู่)		
กลุ่มวิชาเอกที่ 1		
การศึกษาพิเศษ	33	11.38
จิตวิทยาและการแนะแนว	25	8.62
เทคโนโลยีการศึกษา	14	4.83
การประถมศึกษา การศึกษาระดับปริญญาโท	27	9.31
อุตสาหกรรมศึกษา	7	2.41
การวัด ประเมินและวิจัยการศึกษา	3	1.03
การศึกษาตลอดชีวิต	12	4.14
การศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน	1	0.34
ไม่ระบุ	168	57.93

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มวิชาเอกที่ 2		
การศึกษาปฐมวัย	8	2.76
การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย	28	9.66
การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	11	3.79
การจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา	18	6.21
การจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์	21	7.24
การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	19	6.55
คอมพิวเตอร์ศึกษา	15	5.17
ไม่ระบุ	170	58.62

จากตารางที่ 1 สามารถแสดงข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 290 คน ดังนี้

1. เพศ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตเพศหญิง จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 77.59 และเพศชาย จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 22.41

2. ชั้นปีที่กำลังศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนิสิต ชั้นปีที่ 1 จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 30.34 รองลงมา ชั้นปีที่ 2 จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 24.83 ชั้นปีที่ 3 จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 24.14 ชั้นปีที่ 4 จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 20.34 และส่วนน้อยที่สุดคือ ไม่ตอบ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.34

3. วิชาเอกที่กำลังศึกษา

3.1 หลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต (วิชาเอกเดียว) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนิสิตที่ไม่ระบุวิชาเอก จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 43.10 รองลงมาเป็นนิสิตวิชาเอกการประถมศึกษา จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 นิสิตวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 14.14 นิสิตวิชาเอกจิตวิทยาและการแนะแนว จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.07 และส่วนน้อยที่สุดเป็นนิสิตวิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.69

3.2 หลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต (วิชาเอกคู่)

กลุ่มวิชาเอกที่ 1 ตอบทั้งหมด 122 คน คิดเป็น 42.07% ส่วนที่เหลือคือ ไม่ระบุวิชาเอก จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 57.90

กลุ่มวิชาเอกที่ 2 ตอบทั้งหมด 120 คน คิดเป็น 41.40% ส่วนที่เหลือคือ ไม่ระบุวิชาเอก จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 58.60

ตอนที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) รายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในภาพรวม (N = 290)

ความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรม พัฒนาศักยภาพนิสิต	สภาพปัจจุบัน			สภาพความคาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านลักษณะการจัดกิจกรรมนิสิต	4.20	0.470	มาก	4.25	0.467	มากที่สุด
ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมของนิสิต	4.26	0.477	มากที่สุด	4.37	0.456	มากที่สุด
ด้านประโยชน์ในการจัดกิจกรรมของนิสิต	4.51	0.427	มากที่สุด	4.54	0.418	มากที่สุด
ความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนา ศักยภาพนิสิตในภาพรวม	4.34	0.406	มากที่สุด	4.36	0.405	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า

สภาพปัจจุบัน คะแนนในภาพรวมของความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิตอยู่ในระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.34, S.D. = 0.406) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านประโยชน์ในการจัดกิจกรรมของนิสิตมีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}$ = 4.51, S.D. = 0.427) รองลงมา ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมของนิสิตมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.26, S.D. = 0.477) อยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับด้านลักษณะการจัดกิจกรรมนิสิต มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.20, S.D. = 0.470) อยู่ในระดับมาก

สภาพความคาดหวัง คะแนนในภาพรวมของความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิต อยู่ในระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.36, S.D. = 0.405) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านประโยชน์ในการจัดกิจกรรมของนิสิตมีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}$ = 4.54, S.D. = 0.418) รองลงมา ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมของนิสิตมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.37, S.D. = 0.456) สำหรับด้านลักษณะการจัดกิจกรรมนิสิตมีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.25, S.D. = 0.467) อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน

ตอนที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

โดยใช้สถิติ T-test (Paired Sample Statistics) ในการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิตระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพความคาดหวัง

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (N = 290)

ความต้องการจำเป็นต่อ การจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิต	สภาพปัจจุบัน			สภาพความคาดหวัง			t-test	p-Value
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ		
ด้านลักษณะการจัดกิจกรรมนิสิต	4.20	0.470	มาก	4.25	0.467	มากที่สุด	20.875***	0.000
ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมของนิสิต	4.26	0.477	มากที่สุด	4.37	0.456	มากที่สุด	13.685***	0.000
ด้านประโยชน์ในการจัดกิจกรรมของนิสิต	4.51	0.427	มากที่สุด	4.54	0.418	มากที่สุด	10.901***	0.000
ความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนา ศักยภาพนิสิตในภาพรวม	4.34	0.406	มากที่สุด	4.36	0.405	มากที่สุด	19.078***	0.000

จากตารางที่ 3 เมื่อเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพความคาดหวัง พบว่า ในภาพรวมความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพความคาดหวังมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.001 (t-test = 19.078***, $p > 0.001$) โดยสภาพความคาดหวังมีคะแนนสูงกว่า สภาพปัจจุบัน (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 และ 4.34 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

1. ด้านลักษณะการจัดกิจกรรมนิสิต ความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพความคาดหวังมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 (t-test = 20.875***, $p > 0.001$) โดยสภาพความคาดหวัง มีคะแนนสูงกว่า สภาพปัจจุบัน (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 และ 4.20 ตามลำดับ)

2. ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมของนิสิต ความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพความคาดหวังมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 (t-test = 13.685***, $p > 0.001$) โดยสภาพความคาดหวังมีคะแนนสูงกว่า สภาพปัจจุบัน (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 และ 4.26 ตามลำดับ)

3. ด้านประโยชน์ในการจัดกิจกรรมของนิสิต ความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพความคาดหวังมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 (t-test = 10.901***, $p > 0.001$) โดยสภาพความคาดหวังมีคะแนนสูงกว่า สภาพปัจจุบัน (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 และ 4.51 ตามลำดับ)

อภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยประเด็นสำคัญ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การประเมินความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิตในสภาพปัจจุบัน คณะเน้นในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านประโยชน์ในการจัดกิจกรรมของนิสิต มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมของนิสิต ทั้ง 2 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับด้านลักษณะการจัดกิจกรรมนิสิตมีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ นันทพงศ์ หมีแหละหมั่น และคณะ (2563) ได้กล่าวว่า มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย โดยกำหนดเป้าหมายและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย เพื่อให้ทุกคน ใช้เป็นเกณฑ์ และเป้าหมายในการดำเนินงานด้านหลักสูตรการจัดกระบวนการเรียนการสอน และกิจกรรมนอกหลักสูตร เพื่อพัฒนาให้นักศึกษาให้เป็นบัณฑิตให้เป็นทั้งคนเก่ง คนดีและมีความสุข ทั้งนี้ให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมนักศึกษาเพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

2. การประเมินความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิตในสภาพความคาดหวัง คณะเน้นในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านประโยชน์ในการจัดกิจกรรมของนิสิต มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมของนิสิต สำหรับด้านลักษณะการจัดกิจกรรมนิสิต มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ชนัตชญาณันท์ รัตนบุญทอง (2567) การศึกษาปัญหาในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พบว่าทัศนคติต่อการเข้าร่วมกิจกรรมภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องจากการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายด้าน เช่น ทัศนคติต่อกิจกรรมประเภทนั้นสภาพความต้องการ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เป็นต้น ได้

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 1- 4 จำนวน 290 คน เมื่อเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิตระหว่างสภาพปัจจุบันและคาดหวัง ในภาพรวมมีความแตกต่างกัน โดยสภาพความคาดหวัง มีคะแนนสูงกว่า สภาพปัจจุบัน พิจารณารายด้านพบว่า

1. **ด้านลักษณะการจัดกิจกรรมนิสิต** ความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระหว่างสภาพปัจจุบันและคาดหวังมีความแตกต่างกัน โดยสภาพความคาดหวังมีคะแนนสูงกว่า สภาพปัจจุบัน

2. **ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมของนิสิต** ความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพความคาดหวังมีความแตกต่างกัน โดยสภาพความคาดหวังมีคะแนนสูงกว่า สภาพปัจจุบัน

3. ด้านประโยชน์ในการจัดกิจกรรมของนิสิต ความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพความคาดหวังมีความแตกต่างกัน โดยสภาพคาดหวังมีคะแนนสูงกว่า สภาพปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ในการจัดกิจกรรม/โครงการ ควรศึกษาความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรม/โครงการพัฒนาศักยภาพนิสิต เพื่อให้ตรงกับความต้องการของนิสิต และสอดคล้องตามกรอบการจัดกิจกรรมตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ.2562 และกิจกรรมเสริมความเป็นครูตามประกาศคุรุสภา เรื่อง การรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรทางการศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพเพื่อการประกอบวิชาชีพ พ.ศ. 2567
2. กิจกรรมของคณะศึกษาศาสตร์มีการจัดตามช่วงเวลาที่เหมาะสม แต่อาจมีจำนวนกิจกรรมมากเกินไป ควรเน้นหลักตามกิจกรรมที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความต้องการ และความพร้อมของนิสิตในการเข้าร่วมกิจกรรม
3. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สามารถนำผลการวิจัยไปวางแผนในการจัดกิจกรรม/โครงการ ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพรวมถึงการพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องมีความรู้เชิงลึกในสาขาวิชา เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และการพัฒนานวัตกรรม เพื่อให้มีความพร้อมสำหรับการเรียนรู้และพัฒนาความรู้ในอนาคต

หมายเลขจริยธรรมการวิจัย (IRB)

หมายเลขรับรองโครงการวิจัย : SWUEC-662246

กิตติกรรมประกาศ

รายการวิจัย เรื่อง การศึกษาความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นงานวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากเงินรายได้คณะศึกษาศาสตร์ประจำปีงบประมาณ 2566 ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้อนุมัติทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

ชนตชญาณันท์ รัตน์บุญทอง. (2567). การศึกษาปัญหาในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (น. 54–57). การประชุมเชิงปฏิบัติการการพัฒนานักศึกษา เครือข่ายกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั่วประเทศ ครั้งที่ 13, ภูเก็ต, ประเทศไทย. <https://anyflip.com/yohnp/jgap/basic>

- นันทพงศ์ หมีเหละหมั่น, นรธสรพร เล็กสู่, เณิมชาติ เมฆแดง, และ วัฒนา จินดาวัฒน์. (2563). การใช้กิจกรรม นักศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย. *วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 6(2), 559-567.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2563). *ประกาศมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เรื่อง การเข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี* (ลงวันที่ 21 พฤษภาคม 2563). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565). *แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนา กำลังคนของประเทศ พ.ศ. 2564 - 2570 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566 - 2570*. สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2542). *การสังเคราะห์เทคนิคที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นในวิทยานิพนธ์ของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2562). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น* (พิมพ์ครั้งที่ 4). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Kaufman, R., & English, F.W. (1981). *Needs assessment concept and application* (3rd ed.). Education technology.